

Alliansen sänker den svenska modellen

Från ett generellt socialförsäkringssystem går vi mot individuell behovsprövning. I förlängningen närmar vi oss den starkt kritiserade amerikanska modellen.

Debatt i [SocialPolitik nr 1 2011](#) | Text: Claudette Skilving | Bild: Johan Jeppsson | [Prenumerera](#)

[singlepic id=401 w=306 h=437 float=left]Statsminister Reinfeldt lanserar nu ett femte jobbskatteavdrag för alla som arbetar – ”för det går så bra för Sverige”.

Företagen redovisar förvisso åter stora vinster, men arbetslösheten ligger fortfarande på över åtta procent. I OECD:s senaste prognos beräknas den vara fortsatt hög även de närmaste åren.

Inget förslag har heller kommit från Ulf Kristersson om justeringar i socialförsäkringen, trots de allvarliga brister som man under valrörelsen lovade att se över.

Jobbskatteavdraget är inget annat än den vanliga skattesänkarpolitiken som bland annat Bo Lundgren (M) pratade om för några valrörelser sedan och som han fick så mycket kritik för. Då knöt man inte skattesänkningarna till arbete, men nu när man istället för att säga skattesänkningar kallar samma sak för jobbskatteavdrag går samma politik plötsligt bra.

Att ha ett jobb är naturligtvis viktigt, det kan jämföras med behovet av kärlek och andra existentiella behov. Har man ett arbete så har man oftast en säker inkomst, arbetsuppgifter som känns meningsfulla, arbetskamrater, omgivningens godkännande, möjligheter till en hygglig materiell standard, ett bra boende, man kan åka på semester.

Har man dessutom en bra lön, kan man fylla på alla dessa

möjligheter ytterligare med att köpa ett hus, bostadsrätt, fin bil, utlandsresor, ge sina barn det de behöver av kläder, aktiviteter, fickpengar, datorer, ipod med mera och du ifrågasätts aldrig av omgivningen.

Dessutom finns en rad andra avdragsmöjligheter för boräntor, för kostnader i samband med tjänstens utövande, resebidrag, kläder, litteratur och så vidare.

Detta behov av uppmuntran till alla som jobbar – oavsett de är höginkomsttagare och bor i mångmiljonvillor är dock märkligt. Huvudorsaken säger man är: att det ska löna sig att arbeta. Men min fråga är: Gör det inte redan det?

Att vara arbetslös ser olika ut för olika människor, men om du inte råkat ärva en massa pengar eller är förmögen av andra skäl, finns det ändå vissa gemensamma drag. Är du en vanlig arbetslös eller blivit av med din sjukpenning trots att du är sjuk, är din framtid osäker. Du beviljas inte lån, kan inte köpa på avbetalning, inte skriva hyreskontrakt, du blir föremål för den kontrollapparat som arbetslösa och sjuka underställs för att få en ersättning, du tvingas underkasta dig alla tänkbara och för tillfället trendiga metoder: jobbtorg, självhjälps-kurser, att coachas av personer som gått en snabbkurs för att lära dig söka jobb (men som inte har några jobb att erbjuda), du har inga arbetskamrater, du har inte råd att ta semester.

Den egna självkänslan tar stryk efter ett tag, statusen sjunker, dina barn kan inte räkna med att få det deras kamrater får. Bor du dessutom på en mindre ort där kanske företaget flyttat produktionen utomlands eller till en annan del av Sverige, är framtidsutsikterna mörka, åtminstone kortsiktigt.

Har du bil eller bostadsrätt, tvingas du sälja, innan du kan få försörjningsstöd (socialhjälp). Har du en aldrig så liten sommarstuga någonstans krävas det att du säljer den. Har du barn får de avstå från födelsedagspresenter och julklappar. Det ingår inte i försörjningsstödet. I en undersökning inför

julen uppgav mindre än hälften av Sveriges kommuner att de som fick försörjningsstöd fick ett extra bidrag inför julen.

Vi befinner oss i upp och nervända världen, där den som har arbete får samhällets uppmuntran och ekonomiska fördelar – som dessutom finansieras av det gemensamma. Det sker en överföring från arbetslösa och sjuka till välbetalda, välbeställda arbetsföra som har en tryggad livssituation. De får minskad skatt genom jobbskatteavdragen, därtill kan de utnyttja RUT-avdragen, eftersom det krävs att man ska ha en viss inkomst för att ha råd med RUT. Utvärderingen i höstas visade att det framförallt var personer som bodde på Lidingö och Danderyd som utnyttjade RUT. Ensamstående lågavlönade mammor landet över var däremot kraftigt underrepresenterade. Var det märkligt? Nej, det var väntat.

I Stockholm har man infört FUT (felaktiga utbetalningar), som betyder att alla stadsdelars socialtjänst ska avsätta resurser för att aktivt kontrollera att ingen får bidrag som inte ska ha rätt till det. Detta utökade kontrollsystem ska ske "inom ram", det vill säga man tar personella resurser från andra områden.

Självklart ska inga felaktiga bidrag betalas ut, men de går inte att jämföra med alla felaktigt utbetalda bidrag som sker med stöd av RUT och ROT. Nyligen avslöjades en härva av bedrägerier i mångmiljonklassen med ROT-avdraget. Fakturor skickades, men inga arbeten utfördes. Det har blivit ett slags systemfel med framförallt ROT, där företagens priser sätts med utgångspunkt från att staten går in med 50 procent. Man brukar säga att det sker en vinn/vinn-situation mellan företagen och de som använder ROT-avdraget. Skatteverket har medgett att de saknar heltäckande kontrollsystem och att de inte hinner med. Dessa bidrag finansieras av det gemensamma, det vill säga skatterna.

Rika och friska personer får alltså skattesubventioner för att ha välstädat hemma, medan min svårt funktionshindrade syster först efter noggrann bedömning får sin städning beviljad av

hemtjänsten. Hon har en pension på 9 000 kronor i månaden och får betala 700 kronor för en timma två gånger i månaden, och hon får inte bestämma själv vad hon vill få utfört. RUT-avdragets regler är mera flexibla, till och med läxläsning kan ingå!

De som har god ekonomi gynnas alltså konsekvent, medan de som har verkligt stora behov men begränsade resurser missgynnas. Förr anställde herrskapen sitt tjänstefolk som pigor, hushållerskor och drängar, då fick de betala själva ur sina egna tillgångar. Idag ska du och jag vara med och betala.

Samtidigt saknas det många miljoner till skola, sjukvård, äldreomsorg, kultur, till infrastruktur och kollektivtrafik, och pensionärerna får vänta. Många har fått sänkt pension vid årsskiftet – de ingår ju inte i arbetslinjen längre. Men de har gjort det i kanske femtio år!

Häromdagen var jag på ett seminarium och lyssnade på Lena Andersson, författare och krönikör i Dagens Nyheter. Hon sa att Reinfeldts och alliansens politik handlar om att förändra människors syn på varandra och samhället, det handlar inte så mycket om plånboksfrågor, utan att påverka människors tankar och perspektiv. Vi börjar nu betrakta arbetslösa och sjuka som mindre värda, som om det var individuella problem som gjort att vissa har det bra och andra dåligt. Uppdelningen mellan människor handlar om de som har jobb och de som inte har jobb. Synen på att vi människor behöver samhället och det gemensamma urholkas, råkar du illa ut kan du inte påräkna andras stöd och välvilja.

Se på teaparty-rörelsen i USA, de är starka motståndare till Obama och framförallt sjukvårdsreformen med inställningen : Varför ska jag betala när grannen är sjuk?! Det kan tyckas vara långt dit, men är det egentligen det?

Alliansen genomförde i Stockholm principen att resor inte ska ingå i försörjningsstödet (socialbidraget) om personen i fråga inte är aktivt arbetssökande. Är du sjuk och får bidrag får du gå, enbart arbete eller styrkt behandlingskontakt flera gånger

i veckan, medger rätt att få resa kollektivt. Det borde egentligen strida mot rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen.

Det finns inga, anser jag, som fått vidkännas så stora begränsningar som samhällets socialbidragstagare, det handlar inte längre om en skälig levnadsnivå utan enbart rätten om att få överleva. Förskjutningen från socialförsäkringssystemen till individuell behovsprövning innebär ett verkligt hot mot det välfärdssamhälle som Sverige både har varit stolt över, men som också gjort oss till förebild världen över.

Med den socialpolitik som nu förs kommer det i förlängningen att innebära ett närmande till den starkt kritiserade amerikanska modellen.

827440@ownit.nu